

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

INHOUDELIJKE VERBETERING

AANVULLING OP ONDERDELEN ►

Maatregel “Geven werkinstructie”

VAN PROTOCOL AFVALSECTOR NAAR SECTORPLAN PANDEMISCHE PARAATHEID ►

Actualisatie Protocol Afvalsector

Ontwikkeling Sectorplan Pandemische Paraatheid

DIESELMOTOREMISSIE (DME) ►

PROMOTIE

BEDRIJFSINTERNE COMMUNICATIE ►

Themabladen met cartoons

INZET COMMUNICATIEMIDDELENMIDDELEN ►

Nieuwsbrieven, website en sociale media

VEILIG & GEZOND WERKEN

WEEK VAN DE VEILIGHEID 2023 ►

STICHTINGSZAKEN

HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN ►

FINANCIELE TERUGBLIK ►

VIERING 15-JARIG BESTAAN STAA ►

VOORWOORD

Het jaar 2023 stond voor de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche (StAA) opnieuw in het teken van bevoegen inzet en continue verbetering. We kijken met trots terug op een jaar vol inspanningen en vooruitgang, ondanks onverwachte uitdagingen en externe factoren die soms roet in het eten gooiden. In dit jaarverslag nemen wij u mee in een overzicht van de belangrijkste onderwerpen en activiteiten van het afgelopen jaar.

In 2023 is er wederom hard gewerkt aan de promotie en optimalisatie van de Arbocatalogus Afvalbranche. De werkgroepen hebben onderdelen beoordeeld op actualiteit, volgens de afgesproken reviewcyclus. Ook heeft de StAA de arbocatalogus aangevuld met maatregelen om gezondheids- en veiligheidsgevaaren in de afvalbranche te voorkomen en te beheersen bij een nieuwe pandemie. Verder heeft de stichting speciale aandacht besteed aan de preventie en beheersing van blootstelling aan dieselmotoremissie (DME), vanwege de handhaving door de Arbeidsinspectie en de naderende evaluatie van de grenswaarden door het ministerie van SZW op dit onderwerp.

Omdat meer bekendheid geven aan de arbocatalogus nog steeds hard nodig blijkt te zijn, hebben we ervoor gekozen om de trekkersrol van de Werkgroep Communicatie steviger neer te zetten. Met de komst van een externe medewerker op communicatie is er meer ruimte om de geplande activiteiten uit te kunnen blijven voeren en daarmee in zijn algemeenheid de promotie van de arbocatalogus (samen met de Werkgroep Communicatie) te realiseren.

>>

DE ARBOCATALOGUS AFVALBRANCHE

In de Arbocatalogus Afvalbranche zijn afspraken voor veilig en gezond werken vastgelegd, die zijn gebaseerd op de praktijk en de ervaring van de werknemers binnen de afvalbranche. Het streven is de arbocatalogus dé algemene standaard te laten zijn voor veilig en gezond werken binnen de branche, die is geaccordeerd door de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA). Het is de bedoeling dat de achterbannen van de samenwerkende organisaties de arbocatalogus actief gebruiken op het niveau van werkgever en werknemers in individuele bedrijven.

Concreet biedt de arbocatalogus het volgende:

- ◆ De arbocatalogus biedt oplossingen voor veiligheid en gezondheid op het werk, specifiek toegesneden op de afvalbranche. Voor tal van werkzaamheden in de branche bevat de arbocatalogus maatregelen om te voorkomen dat gevaren ontstaan of de gevaren zo goed als mogelijk te beheersen.
- ◆ In de arbocatalogus staat de huidige stand der techniek. Dit is het niveau waarop de NLA handhaaft bij goedgekeurde arbocatalogi.
- ◆ De wijze waarop de arbocatalogus wordt gebruikt, verschilt per functie die een persoon in een bedrijf vervult. Uiteindelijk biedt de arbocatalogus alle gebruikers de mogelijkheid te achterhalen wat de stand der techniek is en welk minimumniveau aan veiligheid, gezondheid en arbeidsomstandigheden met welke maatregelen is te realiseren.

>>

VOORWOORD

In 2023 is het gelukt om onze geplande, promotionele activiteiten tot uitvoering te brengen, maar helaas niet allemaal. Een flinke storm dwarsboomde ons geplande jaarcongres in november. We moesten besluiten om te handelen naar ons eigen motto 'We werken veilig of niet' en verplaatsten het congres naar 2024. Wel hebben we twee themabladen gepubliceerd met bijbehorende cartoons. We merken steeds weer dat deze goed ontvangen worden, doordat ze makkelijk in te zetten zijn en de gevaren op een laagdrempelige manier laten zien. Dit blijven we de komende jaren doorzetten. En tijdens de Week van de Veiligheid hebben we nieuwe mensen kennis laten maken met de arbocatalogus. Bedrijven gaven actief invulling aan die week en dat hebben wij voor het voetlicht gebracht. Daarnaast hebben we in ons webinar mensen in de branche kennis laten maken met de arbocatalogus en hoe deze werkt.

En, niet onbelangrijk, in november vierden we het 15-jarig bestaan van de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche. We bedanken iedereen die - in wat voor vorm dan ook - in deze 15 jaar heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de Arbocatalogus Afvalbranche. We hopen ook de komende jaren weer te kunnen rekenen op uw actieve inzet, zodat we samen blijven werken aan een veilige en gezonde branche waar alle medewerkers ongeschonden huiswaarts keren.

Michaël van Hulst
Voorzitter Stichting Arbocatalogus Afvalbranche

Elk onderdeel in de arbocatalogus wordt ter toetsing voorgelegd aan de NLA. Deze toetst of de maatregelen voldoen aan de stand der techniek. Gezien de omvang van de arbocatalogus is met de NLA een hertoetsingscyclus afgesproken, zodat alle onderdelen uit de arbocatalogus elke zes jaar opnieuw ter toetsing worden voorgelegd aan de NLA. Hierdoor sluit de hertoetsingscyclus van de arbocatalogus aan op wat wettelijk verplicht is.

INHOUDELIJKE VERBETERING

De Arbocatalogus Afvalbranche is dé standaard voor gezond en veilig werken binnen de afvalsector. De StAA zet zich ervoor in de inhoud van de arbocatalogus actueel te houden. Daarvoor wordt deze uitgebreid en aangepast, waar nodig en wenselijk. De StAA heeft de arbocatalogus in 2023 op een aantal onderdelen aangevuld.

AANVULLING OP ONDERDELEN

De Arbocatalogus Afvalbranche biedt bij sommige onderdelen goede voorbeelden uit de praktijk of handreikingen over hoe om te gaan met bepaalde gevaren. In 2023 heeft de StAA overeenstemming bereikt over een aantal van dit soort aanvullingen op onderdelen uit de arbocatalogus, waarvoor toetsing door de NLA niet nodig is. Deze zijn als achtergrondinformatie opgenomen in de arbocatalogus.

In 2023 is de Arbocatalogus Afvalbranche aangevuld op onderstaand onderdeel:

NIEUW TOEGEVOEGDE ONDERDELEN

[Maatregel “Geven werkinstructie”](#) ►

VAN PROTOCOL AFVALSECTOR NAAR SECTORPLAN PANDEMISCHE PARAAATHEID

De coronapandemie voelt alweer als even geleden, toch heeft de StAA in 2023 op duurzame wijze vormgegeven aan het ondervangen van veiligheids- en gezondheidsgevaren veroorzaakt door de coronapandemie én navolgende pandemieën. We hebben twee dingen gedaan:

ACTUALISATIE PROTOCOL AFVALSECTOR

Ten tijde van de coronapandemie in 2020 hebben werkgevers- en werknemersorganisaties in de afvalbranche het Protocol Afvalsector opgesteld. Dit protocol legt uit hoe de afvalsector – als vitale sector – gezond en veilig haar werk kon blijven doen en waar zij dan rekening mee moest houden. Dit protocol is in 2020 ook opgenomen in de Arbocatalogus Afvalbranche en zou via de werkwijze binnen de StAA actueel worden gehouden.

Inmiddels heeft het coronavirus geen speciale status meer en zijn de adviezen voor een coronabesmetting hetzelfde als voor andere luchtweginfecties. Om die reden heeft de StAA besloten het [Protocol Afvalsector](#) nog eenmaal te actualiseren en daarmee het document af te ronden.

ONTWIKKELING SECTORPLAN PANDEMISCHE PARAAATHEID

Tegelijkertijd wil de StAA ook leren van de coronapandemie en wil zij voorbereid zijn op een eventuele nieuwe pandemie. Om die reden heeft zij het [Sectorplan Pandemische Paraatheid](#) ontwikkeld. Dit plan zal eveneens actueel worden gehouden binnen de StAA via de bekende werkwijze.

INHOUDELIJKE VERBETERING

DIESELMOTOREMISSIE (DME)

In 2022 heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) controles uitgevoerd bij afvalbedrijven op het gebied van blootstelling aan dieselmotoremissies (DME). Destijds is door een aantal afvalbedrijven geconstateerd dat de handhaving van de NLA niet conform de arbocatalogus is verlopen, terwijl die wel is goedgekeurd op dit punt. Naar aanleiding hiervan heeft in maart 2023 overleg plaatsgevonden met de NLA. Gebleken is dat de NLA handhaaft op basis van een ander artikel, zijnde artikel 4.13 van het Arbobesluit. Artikel 4.13 schrijft onder meer voor dat de reden waarom blootstelling aan DME tijdens het verrichten van de arbeid onvermijdelijk is en vervanging van arbeidsmiddelen technisch niet haalbaar is, moet worden vastgelegd. Dit is de zogenoemde ‘aantoonplicht’. De NLA houdt hieraan vast, omdat in dit geval sprake is van een kankerverwekkende stof.

Naar aanleiding hiervan heeft de StAA besloten te inventariseren wat de eventuele (on)mogelijkheden tot vervanging per voertuigtype en arbeidsmiddel zijn binnen de afvalsector in de komende jaren. Hierbij moet ook rekening

worden gehouden met de levertijden van (geëlektrificeerde en overige dieselvrije) inzamelvoertuigen en andere arbeidsmiddelen. Tevens heeft de StAA de achterbannen meegegeven dat men zich goed moet voorbereiden op de handhaving van de NLA op blootstelling DME. Als laatste is gekeken of de arbocatalogus naar aanleiding van het standpunt van de NLA op het punt DME nog moest worden aangepast. Dit bleek niet het geval.

De uitkomsten van bovenstaande inventarisatie zijn behandeld in de bestuursvergadering van december 2023. Gebleken is dat ongeveer 80% van de afvalbedrijven kan voldoen aan het gestelde beleid van de NLA per eind 2025. 20% kan hier nog niet aan voldoen. Dit heeft met name te maken met de bijzondere aard van het bedrijf, dat om aanvullend maatwerk vraagt. Op dit moment voelt de StAA zich niet genoodzaakt om wederom richting de NLA op te trekken om het dossier nader te bespreken. Het merendeel van haar achterban kan immers voldoen aan de gestelde eisen. Zij heeft individuele organisaties die nog niet aan de eisen kunnen voldoen geadviseerd afzonderlijk contact te leggen met de NLA om zo te komen tot een maatwerkoplossing. Wel heeft de StAA besloten nogmaals een uitvraag uit te zetten onder haar achterbannen, omdat de wettelijke grenswaarde voor blootstelling aan DME in 2024 wordt geëvalueerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is dan goed te weten of en tot hoever de sector kan voldoen aan een (eventuele) verlaging van deze grenswaarde, wetende dat de overheid naar 0 blootstelling wil toewerken omdat hier sprake is van een kankerverwekkende stof. Om die reden zijn de achterbannen gevraagd meetgegevens DME aan te leveren voor de periode 2020 – 2023.

[Naar maatregelen Dieselmotoremissie ►](#)

PROMOTIE

Naast de inhoudelijke verbetering van de Arbocatalogus Afvalbranche rekent de StAA het promoten van de arbocatalogus ook tot haar primaire taak. De StAA ontwikkelt communicatiemiddelen om de inhoud van de arbocatalogus bij zowel werkgevers als werknemers te laten landen. Daarnaast wil zij het gebruik van de arbocatalogus stimuleren. Zij vraagt op verschillende manieren aandacht hiervoor.

BEDRIJFSINTERNE COMMUNICATIE: THEMABLADEN EN CARTOONS

Door regelmatig te communiceren over diverse thema's uit de Arbocatalogus Afvalbranche, krijgt veilig en gezond werken blijvend de aandacht bij de achterbannen van de StAA. De StAA ontwikkelt themabladen om de bedrijven hierbij te helpen. Per thema worden gevaren en maatregelen beschreven zoals die in de arbocatalogus zijn opgenomen, en worden aanbevelingen gedaan hoe hierover intern te communiceren. Als hulpmiddel stelt de StAA cartoons over het thema ter beschikking. De aangesloten partijen van de StAA verspreiden themabladen en cartoons bij hun achterbannen. De themabladen en cartoons zijn ook te vinden op de [uitwisselingswebsite](#) van de StAA.

In 2023 maakte de StAA themabladen over 'Agressie en Geweld' en 'Werken op Hoogte'. De themabladen zijn met bijpassende cartoons gepubliceerd.

INZET COMMUNICATIEMIDDELEN: NIEUWSBRIEVEN, WEBSITE EN SOCIALE MEDIA

De website heeft een nieuwsmodule voor berichten over actuele ontwikkelingen en communicatieactiviteiten. Daarnaast zet de StAA de sociale-mediakanalen LinkedIn, X en YouTube regelmatig in om te communiceren over actuele onderwerpen. Elk jaar verstuurt de StAA twee á drie nieuwsbrieven.

Lees hier de nieuwsbrieven:

- ◆ Nieuwsbrief [januari 2023](#)
- ◆ Nieuwsbrief [mei 2023](#)
- ◆ Nieuwsbrief [december 2023](#)

VEILIG EN GEZOND WERKEN

De StAA is verantwoordelijk voor de inhoud en de promotie van de Arbocatalogus Afvalbranche. Zij vindt het ook belangrijk om de afvalsector in de breedte op de kaart te zetten als sector die zijn verantwoordelijkheid neemt en gezond en veilig werken hoog in het vaandel heeft staan. De StAA wil meer bereik en effect hebben om gezond en veilig werken in de sector te verbeteren en het aantal ongevallen naar beneden te brengen. Daarvoor treden de partijen gezamenlijk naar buiten onder het herkenbare beeldmerk en de slogan 'we werken veilig of niet'.

WEEK VAN DE VEILIGHEID 2023

Van 5 tot en met 9 juni organiseerde de StAA de zesde editie van de [Week van de Veiligheid](#). Met deze week, die steeds plaatsvindt in de eerste week van juni, wil de StAA laten zien dat de afvalbranche gezond en veilig werken serieus neemt. Door gezamenlijk, op hetzelfde moment en op landelijke schaal aandacht te vragen voor het thema, wordt de zichtbaarheid en het bereik van deze boodschap vergroot.

Bedrijven en organisaties in de branche zetten tijdens de week veel acties op touw die focussen op veilig en gezond werken. De organisaties kiezen daarbij voor thema's die passen bij het bedrijf en de actualiteit. In 2023 pakten meerdere bedrijven veiligheidsbewustzijn bij de kop. Daarbij ging het bijvoorbeeld om elkaar aanspreken op onveilige situaties en het onder de aandacht brengen van rust- en rijtijden. Er zijn toolboxmeetings georganiseerd over een actueel thema, of over de Arbocatalogus Afvalbranche zelf. Er was aandacht voor het gevaar voor brand door lithiumbatterijen in het restafval en de veiligheidsprotocollen die daarvoor gelden. En op 5 juni trapte een aantal partijen in de StAA samen met producentenorganisaties de campagne 'Doe maar apart' af. Deze campagne moet consumenten en bedrijven stimuleren losse batterijen en elektrische apparaten met lithiumbatterijen of -accu's apart in te leveren en niet weg te gooien.

Naast de acties van bedrijven en organisaties in de afvalbranche, vragen ook de StAA en de betrokken brancheorganisaties tijdens deze week met eigen activiteiten aandacht voor veilig en gezond werken.

STICTINGSZAKEN

De StAA heeft, naast de inhoudelijke verbetering en promotie van de Arbocatalogus Afvalbranche, ook de verantwoordelijkheid over de organisatie en financiële gezondheid van de stichting.

Huishoudelijke mededelingen

- ◆ De bestuurswisselingen in 2023:
 - ◆ Aynur Polat is namens het CNV Collectief in 2023 afgetreden. Haar opvolger is Chantal van Dijk.
- ◆ In 2023 heeft de StAA de Jaarrekening 2022 – met positief resultaat – vastgesteld. De Begroting 2023 is eveneens vastgesteld in 2023.
- ◆ Elke drie jaar moeten de uitgangspunten, die worden gehanteerd bij het publiceren van teksten op de website van de Arbocatalogus Afvalbranche, opnieuw worden vastgesteld door de StAA. Het gaat hierbij om inhoudelijke punten, procedures, tekstredactie, structuur website en overlegstructuur. De StAA heeft deze uitgangspunten in 2023 weer vastgesteld.
- ◆ Het bestuur van de StAA komt twee keer per jaar bij elkaar. Afgelopen tijd is gebleken dat tijdens elke bestuursvergadering de samenstelling van het bestuur was gewijzigd. Om te voorkomen dat nieuwe bestuursleden onvoldoende mee kunnen draaien in de te bespreken bestuursaangelegenheden, heeft de StAA bestuur besloten een ‘welkomspakket’ samen te stellen waarin een nieuw aangetreden bestuurslid op snelle en eenvoudige wijze op de hoogte wordt gebracht van de StAA. Naast informatie over verzekeringen en bestuursverantwoordelijkheden, ontvangt het nieuwe bestuurslid een presentatie met een uitleg over de werkwijze van de StAA.

Financiële terugblik

De StAA is en blijft een financieel gezonde stichting. Het totaal van baten en lasten 2023 kan worden beoordeeld als zijnde in orde. Een aantal begrote posten is echter niet volledig tot besteding gekomen, terwijl andere begrote posten zijn overschreden. Deze mutaties zijn opgevangen binnen de begroting en hebben niet geleid tot een extra belasting van het Eigen Vermogen.

Wel is een extra post op de begroting gekomen voor de invulling van de trekkersrol van de Werkgroep Communicatie. De StAA heeft geconcludeerd dat de promotie van (het gebruik van) de arbocatalogus nog steeds hard nodig is. Om die reden heeft de StAA ervoor gekozen om de trekkersrol van de Werkgroep Communicatie steviger neer te zetten met de inhuur van een

externe medewerker op communicatie. Hierdoor heeft de StAA meer ruimte om de geplande activiteiten uit te kunnen blijven voeren en daarmee in zijn algemeenheid de promotie van de arbocatalogus (samen met de Werkgroep Communicatie) te realiseren. Het was niet wenselijk om deze onvoorziene kosten geheel ten laste te brengen van het Eigen Vermogen en om die reden heeft de StAA eveneens ingestemd met een contributieverhoging van de deelnemende brancheorganisaties in de StAA.

Wat betreft de communicatieactiviteiten van de StAA, deze zijn niet geheel tot besteding gekomen. De kosten voor het jaarcongres zijn aanzienlijk lager, omdat het jaarcongres niet in 2023 heeft plaatsgevonden, maar is verschoven naar >>

STICTINGSZAKEN

2024. En er zijn geen kosten gemaakt voor filmpjes in het StAA Jaarverslag 2022, omdat geen onderdelen van de arbocatalogus ter goedkeuring zijn voorgelegd aan de NLA.

De voorziene uitgaven voor de bekostiging van de arboconsultant van de StAA zijn niet geheel tot besteding gekomen, omdat de StAA afgelopen jaar geen toetsingsverzoeken bij de NLA heeft ingediend. Helaas duurde de stagnatie van het toetsingsproces voort in 2023. Dit heeft met verschillende zaken te maken, zoals afstemmingsbeperkingen en gegeven prioriteit aan andere dossiers, waaronder DME. In de bestuursvergadering van december heeft de StAA ingestemd met een plan van aanpak om deze impasse te doorbreken. De StAA kan hierdoor in 2024 en verder weer toetsingsverzoeken indienen bij de NLA. Ook hoopt de StAA inhoudelijke reacties van de NLA op de toetsingsverzoeken te mogen ontvangen. De middelen die niet tot besteding zijn gekomen, zijn

teruggeloeid naar het Eigen Vermogen en zullen wederom worden betrokken bij de verwachte uitgaven van de StAA in 2024 en 2025.

Tegelijkertijd heeft de arboconsultant meer tijd gestoken in onvoorziene projecten, zijnde het aanpassen van het Protocol Afvalsector, het opstellen van het Sectorplan Pandemische Paraatheid, DME en de voorbereiding voor de begeleiding van een workshop tijdens het jaarcongres van de StAA dat oorspronkelijk in 2023 gepland stond.

Als laatste heeft de StAA ook haar Eigen Vermogen nog moeten aanspreken voor het financieren van het 15-jarig bestaan van de StAA. De aanvullende financiering uit het Eigen Vermogen hebben niet geleid tot overschrijding van de vastgestelde ondergrens van het Eigen Vermogen en leveren derhalve geen financiële problemen op.

VIERING 15-JARIG BESTAAN VAN STICHTING ARBOCATALOGUS AFVALBRANCHE (STAA)

De Arbocatalogus Afvalbranche bestond in 2023 15 jaar, een mijlpaal. Bestuur en deelnemers aan de werkgroepen kwamen samen om hierbij stil te staan. Otto Friebel sprak namens het bestuur: “Dankzij jullie betrokkenheid, inzet en toewijding kan ik met gepaste trots zeggen dat we een inhoudelijk sterk en toegankelijk instrument hebben om veilig en gezond werken in onze sector te verbeteren.” Hij benoemde daarbij de hoogtepunten van de afgelopen vijf jaar, zoals de nieuwe indeling van de werkgroepen die in 2020 tot stand is gekomen, de realisatie van het Protocol Afvalsector en daaropvolgende Sectorplan Pandemische Paraatheid, en de professionalisering die de promotie van de arbocatalogus de afgelopen jaren heeft doorgemaakt.

De Arbocatalogus Afvalbranche is overeengekomen tussen: BRBS Recycling, BVOR, NVRD, Vereniging Afvalbedrijven, CNV Overheid en Publieke Diensten, FNV Overheid, Vakvereniging Het Zwarte Corps en Werkgeversvereniging WENB

Postbus 2184, 5202 CD 's-Hertogenbosch

073 627 94 44, info@arbocatalogus-afvalbranche.nl, arbocatalogus-afvalbranche.nl